

Zoekkaart wespen voor Nationale wespentelling 2024

2024
Jaar van de WESP

Tel mee met de Nationale wespentelling op 17 t/m 25 augustus!

Sociale wespen

Limonadewespen
(Gewone wesp/Duitse wesp)

Franse veldwesp

Langkopwespen
(Saksische wesp/Middelste wesp)

Europese Hoornaar

Aziatische Hoornaar

Welke wespen zie jij?

Kijk 30 minuten lang in je tuin. De wespen zitten het liefst op plekken waar struiken, bomen en bloemen staan. Formulier en meer informatie kan je vinden op: www.tuintelling.nl

Solitaire wespen

Urntjeswespen

Muurwespen

Goudwespen

Bijenwolf

Graafwespen
overig

Sluipwespen

Bladwespen

Spinnendoders

Look-a-likes

Stadsreus
(Hoornaarzwweiflieg)

Zweifvliegen
overig

Overig

Honingbij

Wesp onbekend

Sociale wespen

Limonadewespen
(Gewone wesp/Duitse wesp)

Dit zijn de wespen die je meestal in de nazomer op de terrasjes verschijnen. In de maanden ervoor zijn ze er ook maar vangen ze vliegen en muggen en merken we ze niet op. De 'limonadewesp' is een verzamelnaam voor twee soorten, de **Duitse wesp** en de **Gewone wesp**, die veel op elkaar lijken, en alleen in een paar detailmerken van elkaar verschillen.

Franse veldwesp

De Franse veldwesp is een sierlijke zwartgele wesp met lange oranje/gele poten en oranje antennes. De tekening op het achterlijf doet denken aan de limonadewespen maar ze is veel slanker. De Franse veldwesp is een sociale wesp met kleine volken. Ze maken hangende, open nesten, waarvan de nestcellen goed zichtbaar zijn. Vaak zitten er diverse exemplaren aan de buitenkant op het nest.

Langkopwespen
(Saksische wesp/Middelste wesp)

Langkopwespen lijken vaak erg op limonadewespen. Een belangrijk verschil in bouw is het lange gezicht, waarbij er duidelijk een wang zichtbaar is tussen de ogen en de kaak. Bij limonadewespen sluit de kaak (bijna) aan op het oog, waardoor de kop van limonadewespen minder lang is. Om dit goed te zien moet je vaak wel een redelijk goede foto van de kop hebben. Er zijn uit Nederland 6 soorten bekend. In de tuin is de meeste kans op de **Middelste wesp**, werksters hebben zwarte achterlijfsegmenten met gele bandjes, en de **Saksische wesp**, de werksters lijken veel op de 'limonadewespen'.

Europese Hoornaar

De Europese hoornaar is onze grootste sociale wesp. De tekening op het achterlijf lijkt op die van de limonadewespen. Maar op het borststuk, de kop en de basis van het achterlijf heeft de Europese hoornaar veel (donker) rood. Ook de antennes en de antennes zijn donkerrood.

Aziatische Hoornaar

Hoewel veel mensen anders denken is de Aziatische hoornaar wat kleiner dan de Europese. Anders dan bij de limonadewespen en de Europese hoornaar is de Aziatische hoornaar vooral zwart, met een gele band achterop het achterlijf. Eventuele gele tekening op de rest van het achterlijf is wat minder opvallend. Het borststuk en de antennes zijn zwart, de poten zijn geel aan het uiteinde, voor de rest zwart. Eigenlijk is geelpoothoornaar een betere naam. De kop is achterop zwart met oranjeachtig gezicht en kaken. In Azië komen 9 soorten voor.

Solitaire wespen

Urntjeswespen

De tuinurntjeswesp is zoals de naam suggereert het meest in de tuin te vinden, de andere 3 soorten in natuurgebieden. Ze zijn vrij groot en slank, zwart-geel, en te herkennen aan het achterlijf. Het eerste deel is smal, het 2e deel bol en de volgende delen versmallen naar de punt. Ze metselen 'urntjes' waarin ze een ei leggen. Daarbij leggen ze rupsjes die als voedsel dienen voor het larfje als die uit het ei komt. Ze verzamelen graag nectar op sporkehout, een kleine langdurig (onopvallend) bloeiende boom die in elke insectvriendelijke tuin een plaats verdient omdat ze langdurig nectar aan veel soorten leveren.

Muurwespen

Muurwespen zijn solitair levende wespen die veelal nestelen in gaatjes in muren, hout of stengels. Muurwespen zijn wel geelzwart, maar veel kleiner dan limonadewespen en de tekening is heel anders. Het opvallendste zijn vaak de gele banden op het verder zwarte achterlijf: één band aan de basis en enkele banden wat verder naar achteren. Kop en borststuk zijn meestal vooral zwart met enkele gele vlekjes. De poten zijn meestal geel. Ze vangen rupsen en keverlarven als voedsel voor hun broed.

Goudwespen

Heel anders dan de meeste andere wespen in dit overzicht zijn de goudwespen. Het meest bekend zijn de tandgoudwespen die ook vaak op bijenhôtels te vinden zijn. Ze hebben meestal een metallic groenblauw borststuk met een metallic rozerood achterlijf, met een gekartelde achterlijfpunt. Maar er zijn veel andere soorten. Goudwespen zijn koekoekswespen. Net als de gelijknamige vogel leggen ze hun eitjes in nesten van andere wespen of bijen. Een andere vaak voorkomende soort is de [zandgoudwesp](#), de koekoek van de bijenwolf.

Bijenwolf

Bijenwolven zijn ook geel-zwart en zijn zeer variabel in grootte. Kenmerkend voor de bijenwolf is het bleekgele masker in de vorm van een kroontje, op de verder zwarte kop. De vrouwtjes zijn een stuk groter dan de mannetjes. Het achterlijf van de vrouwtjes is bijna geheel geel met enkele smalle zwarte bandjes. Hun borststuk is bijna geheel zwart. De mannetjes hebben meer zwart op het achterlijf met driehoekige gele vlekken aan de zijkant van het achterlijf. Ze hebben een gele vlek achterop het borststuk. Beide geslachten hebben gele poten, vrij kort in vergelijking met limonadewespen en veldwespen. Bijenwolven vangen vooral honingbijen als prooi voor hun larven. De nesten zijn zelfgegraven gaatjes op zandige plekken.

Andere Graafwespen

Er zijn veel soorten graafwespen in Nederland, een deel van deze soorten nestelt in zelf gegraven gaatjes in de grond. Een ander deel gebruikt gaatjes in dood hout, zoals oude kevergangen. Je kunt een deel ervan ook in bijenhôtels aantreffen. Qua kleuren zijn ze zeer variabel. Bekende soorten zijn blokhoofdwespen, knoopwespen en zeefwespen, die toevallig allemaal wel geelzwart zijn. Een overzicht van de soorten graafwespen in Nederland staat op waarneming.nl.

Sluipwespen

Sluipwespen zijn er in vele soorten en maten. De meeste soorten leggen hun eitjes bij een gastheer, meestal een andere insect, een larve daarvan of bijvoorbeeld een spin. Vaak hebben ze een lang, slank en smal achterlijf, lange poten en zeer lange antennes. Van sommige soorten sluipwespen hebben de vrouwtje een erg lange legboor, zichtbaar als een uitsteeksel aan de punt van het achterlijf.

Bladwespen

Bladwespen of zaagwespen onderscheiden zich van andere vliesvleugeligen doordat het borststuk direct aan het achterlijf zit, zonder taille en door hun op rupsen gelijkende larven. De naam “zaagwespen” verwijst naar de op een zaag lijkende legboor, waarmee de vrouwtjes planten binnendringen voor het leggen van hun eitjes. Ze hebben een grote variatie in uiterlijk; (deels) groene, (deels) oranje, metallic, volledig zwarte maar ook geel met zwart lichaam. Nog een kenmerk is dat bladwespen hun vleugels niet kunnen vouwen en ze leggen de vleugels recht naar achteren op de rug, iets wat andere wespen niet doen. De Larven van verschillende soorten zaagwespen kunnen mineren, of het oprollen van het blad of gallen veroorzaken.

Spinnendoders

Spinnendoders zijn een zeer homogene groep vergeleken met andere wespachtigen. Ze variëren sterk in grootte en kleur van soort tot soort, maar zijn verder gelijk gebouwd. In vergelijking met andere wespsoorten zijn spinnendoders relatief groot. De kleinste soort is ongeveer 6 mm lang. Grotere soorten worden meer dan 1,5 cm lang in Nederland. Spinnendoders worden gekenmerkt door hun langwerpige lichaam en relatief lange poten. De basiskleur van spinnendoders is meestal zwart met rode, gele en witte vlekken. Spinnendoders hebben opvallende koppen met grote ogen, lange, dunne antennes en vaak zeer krachtige kaken. De binnenkant van de kaken bevatten vaak een of twee harde, tandachtige uitsteeksel. Het belangrijkste zintuig van de spinnendoder zijn de antennes. Ze hebben lange, draadvormige antennes die, in tegenstelling tot de antennes van veel andere wespachtigen, niet ingesnoerd zijn. De basis van de antennes is wat breder. De antennes bevatten veel chemosensorische cellen die geurdeeltjes detecteren. Hierdoor kunnen ze goed spinnen waarnemen.

Stadsreus (Hornaarzwweiflieg)

De stadsreus is een grote geelzwarte zweefvlieg die vaak voor een wesp wordt aangezien. Een alternatieve naam voor deze zweefvlieg is de hoornaarzwweiflieg. De stadsreus heeft een breed, ovaal ietwat afgeplat achterlijf met enkele brede gele banden. Het borststuk en de ogen zijn roodbruin, het gezicht is geel, de antennes kort. De stadsreus bezoekt vaak bloemen en komt veel in tuinen voor. De larven leven in de nesten van sociale wespen.

Zweefvliegen (Overige zweefvlieg soorten)

Veel zweefvliegen zijn look-a-likes van wespen. Hun geelzwarte (vaak gestreepte) kleurpatroon imiteert het geelzwart van wespen. Wanneer je zweefvliegen beter bekijkt zie je dat ze heel anders zijn qua bouw en gedrag. In het algemeen is het goed om te weten dat zweefvliegen korte antennes hebben, korter dan de kop. Wespen hebben vele langere antennes, meestal langer dan de kop. Zweefvliegen hebben maar twee vleugels (vier bij wespen) en veel soorten vertonen zweefgedrag, waarbij ze stil in de lucht blijven hangen. Wespen doen dit niet.

Overig

Honingbij

Honingbijen zijn uiteraard geen wespen, maar ze worden daar soms wel mee verward. Qua vorm en bouw lijken ze op wespen en daarom staan ze hiertussen. Honingbijen zijn overwegend donker gekleurd, met meer of minder bruine tekening aan de basis van het achterlijf en vaak brede lichte bandjes aan de voorranden van de achterlijfssegmenten. De poten zijn zwart, de achterpoten zijdelings afgeplat, met brede uiteinden en glanzend.